

G A Z E T A

Wielkiego

Księstwa

P O Z N A Ń S K I E G O .

Nakładem Drukarni Nadwornej *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

N° 97.

W Środę dnia 26. Kwietnia.

1843.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 24. Kwietnia.

N. Pan raczył najlaskawiej Sędziego przy Sądzie Najwyższym Ziemiańskim von Wangenheim z Głogowa przenieść do Sądu Najwyższego Ziemiańskiego w Poznaniu; a

Dyrektora Sądu Ziemsko-miejskiego, Hr. Posadowskiego w Pleszewie, Sędzią przy Sądzie Najwyższym Ziemiańskim w Głogowie mianować.

Wiadomości zagraniczne.

R o s s y a .

Z Petersburga, dnia 3. Kwietnia.

Powiadają już teraz za rzecz pewną, że familia Cesarska następnego lata nas nie opuści. Cesarzowa Alexandra ma zamiar w Czerwcu odwiedzić Helsingfors, gdzie przez kilka tygodni tamecznych bardzo mocnych kąpiei morza Bałtyckiego używać będzie. Wielki Książę Następca Tronu i małżonka jego całkiem tu pozostaną i nieodwiedzą dworu Heskiego, jako dawniej postanowiono. Wnoszą stąd o pociesznych nadziejach dla domu Cesarskiego,

Wielka Księżna Michałowa i Księżniczki jej córki zamysłają lato w Niemczech przepędzić. Czyli drugi syn Cesarza, Wielki Książę Konstanty ułożoną swą podróż morską, w którejby też pewno i Anglią przez dłuższy czas oglądał, na wiosnę przedsięwzięcie, zaręczyć jeszcze nie można. — Hrabia Wojna, tymczasowy Cesarsko-austryacki Posel przy dworze tutejszym, gotuje się do bliskiego odjazdu. Mianowany jego następca Hrabia Colloredo przybyć tu ma niezadługo.

F r a n c y a .

Z Paryża, dnia 13. Kwietnia.

Jest to zaiste bardzo pocieszającym, że się rząd nie da żadnemi względami wstrzymać od usunięcia przeciwkosciełnej reakcyi powstałej z rewolucją lipcową. Pierwszy raz od tego czasu podczas ogólnego smutku po następcy tronu pokazał się krzyż na ulicach Paryża, i duchowieństwo aż dotąd ograniczone na kościół szło znów za pogrzebowym wozem. W tym roku także przedłużone od niejakiego czasu bale maskowe aż do Wielkiejnocy, ograniczone zostały dawnym terminem, bo się z popielcem skończyć mają — a i teatra zostały przedwczoraj zawiadomione przez prefekta policyi,

że w Wielki piątek odtąd żadne nie mają być dawane widowiska.

Z dnia 14. Kwietnia.

Jeżeliby kto myślał że Anglia i Francya obojętnie patrzą okiem gdyby w przypadku Rossya miała zbrojnie w sprawy serbskie się wnieść, tenby się mocno pomylił. Że jedno z mocarstw pierwszego rzędu w końcu do żądań Rossyi się przychyliło, było przyczyną, że gabinety londyński i paryski widziały się być zmuszone także się do siebie zbliżyć i dla tego w ostatnich czasach widziano coraz to większą uległość jednego dla drugiego. Anglia już dawno postanowiła co ma zrobić na przypadek interwencji państwa północnego — czynność w warsztatach nadmorskich jasno to pokazuje — i z tą to też, to zwłaczające przezorne postępowanie tego właśnie posła, który w Konstantynopolu zwykł był daleko prędzej i energiczniej wolę swego dworu wyrażać. — Francya zaś robi przygotowania do założenia trzech obozów, dwa większe z nich będą pomiędzy Lyonem a Grenobłą, Marsylią a Tulonem — jest to tylko demonstracya, która tylko ćwiczenia wojska ma mieć na względzie, a które przeciw każdej chwili można do wszelkiego użyć przeznaczenia.

Z dnia 15. Kwietnia.

Kolosalne przedsięwzięcie drukarskie — przedruk Monitora z lat dziesięciu, to jest od r. 1789. do 1799. — jest już bliskie ukończenia. — Dzieło to ma się składać z 32 tomów, z których 29 już wyszło na świat; 25 tomów stanowią najdokładniejszą historią trzech znanych rewolucyjnych zgromadzeń: konstytutu, prawodawczego i konwentu; dla dyrektorjatu poświęcono 5 tomów z których 4 wyszły. Nad introdukcją Monitora właśnie pracują — do ukończenia całego zbywa jeszcze dwóch tomów tabell i ostatniego o dyrektorjacie. Cały interes jaki przedrukowany wzbudza dziennik ten polega szczególnie na tém, że przedruk jak najściślej i jak najsumiennie zgodza się z pierwotworem nienaruszonym żadną odmianą. Historia politycznych zgromadzeń znajduje się w sprawozdaniach ich posiedzeń; na tych to prawdziwie dramatycznych posiedzeniach, których odgłosem jest Monitor, los Francyi a często nawet całej Europy bywał rozstrzygany.

Z dnia 16. Kwietnia.

Ślub Xiężniczki Klementyny z Xięciem Augustem Sasko-Koburskim w przyszły czwartek d. 20. Kwietnia w St. Cloud się odbędzie. Król i rodzina królewska jutro już do St. Cloud się udadzą i tam przez tydzień jeden zabawią. Następnie N. Królestwo aż do imienin Króla w Paryżu pozostaną a na początku Maja do zamku Neuilly się przeniosą. Królestwo Belgijczyków i Xiążę Ferdynand Sasko-Koburski z obydwojema synami swymi na wtorek wieczorem w Paryżu oczekiwani.

W Tuileryach niejaka panuje obawa pod względem Xięcia Joinville. Od przeszło 6 tygodni żadne doniesienie o fregacie „la belle Poule“, na pokładzie której Xiążę się znajduje, do ministerjum marynarki nie nadeszło.

Kontre-admirał Dupetit Thouars, dowódzca wyprawy do wysp Markezyskich i Otaheiti, W. oficerem legii honorowej mianowanym został.

Dzisiaj, w pierwsze święto Wielkanocne nadzwyczajny był natłok we wszystkich kościołach. W kościele św. Rocha i św. Magdaleny, trzeba było podwoje zamknąć i dla utrzymania porządku pomocy siły zbrojnej wezwać.

Jeżeli pewne oznaki nie zwodzą, to szereg przypadłych wniosków o polityczne i parlamentowe reformy jeszcze przez jeden projekt Pana Odilon-Barrot się powiększy. Naczelnik ten lewej strony zamysła żądać od Izby wyznaczenia diet dla członków. Przy obecnej organizacyi wyborów w kraju pomysł ten nie podobnym do wykonania; chcąc go poczytać za takowy i uzasadniony, przypuścić trzeba, że się z nim łączy myśl zniesienia albo znacznego zmniejszenia majątku do obierania uprawniającego. Tylko ten, który ubogim Izbę Deputowanych chce uczynić przystępną, logicznie placę dla reprezentantów narodu domagać się może. Zdaje się istotnie, że P. Odilon-Barrot wnosząc ten projekt do prawa, do radykalnej zmiany systemu parlamentarnego w Francyi zmierza.

Univers ogłasza akta processu, który się przed trzema laty z przyczyny zamordowania X. Tomasza i służącego jego w Damaszku toczył. Te nader ważne dokumenta rzucają wiele światła na stan obyczajowy i religijny Wschodu.

Dzienniki urzędowe dość zaspakające zawierają wiadomości z Guadelupy ale tylko do 28.

Lutego sięgające, podczas gdy na drodze przez Anglią nadeszły z 9. Marca są datowane — zgadzają się jednak na to, że to nie prawda aby żółta febra miała epidemicznie tam grasować. We wszystkich innych podaniach tyczących się nieszczęsnej katastrofy 8. Lutego nie różnią się wcale i okazuje się, że złowrogie wiadomości jakie były do Francji nadeszły, wcale nie były przesadzone, owszem że nawet całego nieopiewały nieszczęścia. Piekielna jakaś w wnętrznościach ziemi wichrzyć musiała potęga, i swęj ofiary popuścić niechciała, bo trzęsienia nawet i w pierwszych dniach Marca jeszcze czuć się dawały, lubo nie tak mocne; zaufanie i spokojność dotąd jednak niewróciły. Szczególniej kobiety i dzieci ucierpiały wiele ze strachu, kiedy ich wyobraźnia wszystko w czarniejszych jeszcze wystawiała sobie kolorach, i wiele z nich zachorowało ztąd bardzo niebezpiecznie. Mocniejsze natury mężczyzn, prędzej ochłoneły ze strachu i wśród scen nędzy i zburzenia zaczęli nabierać otuchy. Pan Lacombe, prefekt apostolskiej stolicy, zwrócił w swym okólniku umysły mieszkańców na łaskę Najwyższego, który lubo 8. Lutego dotknął swą karzącą ręką mocno Pointe à Pitre, nieuchyli zapewne Swęj Ojcowskiej pomocy i pocieszenia. Ponieważ prawie wszystkie kościoły na wyspie zrujnowane zostały, pozwolił tenże rządca kościoła, odprawiać nabożeństwo po domach prywatnych przysposobionych na kaplice. Proboszcz kościoła Ś. Anny w Pointe à Pitre doniósł apostolskiemu prefektowi, że kościół jego w skutek ciągłego trzęsienia ziemi zupełnie się zapadł, że mu się jednak udało ozdoby i wszystkie kościelne naczynia z gruzów wyratować. — Ze szpar popękanej ziemi wytryska dotąd jeszcze żółta, cuchnąca z szlamem połączona woda; niektóre szpary prosto jak przepaście jakie wyglądają szerokości takiej że przez nie jeździec na koniu nie przesadzi. Z wszystkich fabryk cukru tylko się w okolicy dwie czy trzy utrzymały, ale w stanie niepozwalającym wcale ich dalszego użycia. Jak potrzebnem zatem, w takim stanie rzeczy, gdzie ludzie ani przytulku ani żywności dość niemają, przesłanie pomocy z macierzyńskiego kraju było, niertreba się dopiero rozwodzić. Rząd nieograniczony zapewne na zasiłku dozwolonym przez Izby; te półtrzecia miliona franków można uważać

jako tymczasową pomoc. W ministerjum pracują właśnie nad planem jakby najłatwiej można kolonią tę podnieść z ruiny i przyprowadzić znów do stanu kwitnącego. Zapewne za pozwoleniem Izby zawrą dla kolonii tej pożyczkę, aby zrujnowane fabryki podnieść i ożywić ducha posiadzicieli plantacyi cukrowych i tym sposobem z czasem pokryć poniesione straty.

Z dnia 17. Kwietnia.

Rozbrojenie okrętów wojennych w porcie Tulońskim odbywa się, jak ztamtąd piszą, wciąż z wielką czynnością. Admirał Roussin wydał rozkaz, ażeby wszystkich żonatych oficerów morskich i majtków rozpuścić. Dziennik jeden ministeryalny czyni uwagę, że wielkie wydatki, do których departament marynarki wskutek zajęcia wysp Markezyjskich i towarzyskich, jako też trzęsienia ziemi na Guadeloupie, zmuszonym się być widzi, ministrowi pewne środki oszczędności przedsięwziąć nakazują.

Wygnaniec Szwedzki, Hr. Ribbing, o którego śmierci niedawno doniesiono, miał lat 71; w czasie zamordowania Gustawa III., którego zabójcy Ankarströmowi przez położenie swęj ręki na ramieniu Króla wybraną ofiarę śmierci oznaczył, miał dopiero lat 20. Skazanym był na śmierć wraz z Ankarströmem i Hr. Horn, ale Gustaw jeszcze przed śmiercią swoją karę obudwóch hrabiów na dożywotnie zamienił wygnanie, i wywieziono ich za granicę. Ribbing udał się do Szwajcaryi, gdzie się ożenił pod imieniem van Lewen. W r. 1819. był jednym z redaktorów pisma *Le Vrai Liberal* w Brukseli, które wydawał z byłym członkiem konwentu Panem Pochol i Cauchois Lemaire. Później osiadł Ribbing w Paryżu, gdzie jako tłumacz artykułów z dzienników angielskich i niemieckich pracował przy *Kuryerze francuskim*. Kiedy Aubera bał maskowy po raz pierwszy dawany był w paryżu, Hr. Ribbing chciał się tamże udać, aby widzieć, jak się wyraził, czy opera ma kolor miejscowy; ale wchodząc do kabrioletu, źle stąpnął i jak gdyby z przeznaczenia Nemezy ciężko raniony padł na ziemię.

— — Król i familia królewska opuścili dzisiaj około godziny 3. popołudniu Tuilerye, udając się na tydzień do zamku St. Cloud, gdzie w przyszły Czwartek odbędzie się ślub Xię-

źniczki Klementyny z Xięciem Sasko-Koburg-Kohary. Przed zaślubieniem kościelnym odbędzie się akt cywilny, na którym Prezes Izby Parów zastąpi miejsce Maira. Wszyscy przytomni członkowie rodziny królewskiej, Prezesi Izby obudwóch i Prezes gabinetu podpiszą dokument ślubny jako świadkowie. Błogosławieństwo duchowne spełni Arcybiskup Paryski w towarzystwie biskupów Wersalskiego i Ewreuskiego, a to w kaplicy nadwornej pomiędzy godziną 5. a 6. wieczorem. Później będzie wielki obiad, na który oprócz wszystkich ministrów proszeni będą posłowie familijni. Nowożeńcy pozostaną się tymczasowo w St. Cloud, a dwór powróci od dziś za dwa tygodnie do Tuileryów, gdzie zabawi jeszcze do 2. Maja.

Fałszywe jest doniesienie, że Xiężniczka Klementyna podjęła się wychowania Xięcia Filipa Alexandra Würtemburskiego, syna zmarłej Xiężniczki Maryi, swjej siostry. Młody Xzę, który 30. Lipca piąty rok życia kończy, według życzenia Królowej i przyzwolenia ojca jego, Xięcia Alexandra Würtemburskiego, zostawć będzie pod opieką swjej babki w Paryżu, i to samo otrzyma wychowanie co Hrabia Paryża, do którego największe pokazuje przywiązanie, tak, iż mu żadnej większej uciechy sprawić nie można nad obietnicę, że z Hrabią Paryża bawić się będzie w ogrodzie Elysée-Bourbon. Przyszłemu następcy tronu, jeżeli powietrze pozwala, towarzyszy codziennie Xiężniczka Orleanu do rzeczonoego ogrodu; teraz nawet, kiedy osobny gubernator przydanym mu został, wyjeżdża Hrabia Paryża tylko w towarzystwie swjej matki.

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 11. Kwietnia.

Słychać, że 5kwartalny Następca tronu, Xzę Walii, otrzyma już oddzielny swój dwór. »Szczególna rzecz, jeżeli prawda!« mówi Sun.

Kapitan Pechell spowodował na jednym z ostatnich posiedzeń Izby Niższej żywe rozprawy względem rybołówstwa nadbrzeżnego, a szczególnie łowienia ostrzyg między francuzkami i angielskimi brzegami; P. Peel oświadczył przy tej okoliczności, że zawarcie w tym względzie traktatu z Francją wkrótce jest spodziewane, gdyż kwestya ta równie jak wiele innych, pozostała niezalatwioną przez przeszłe ministerstwo. Lord Palmerston odpowiedział na ten

zarzut z oburzeniem, że przeszły rząd uczynił w tym względzie wszystko, co było potrzebnem. — M. Herald żartuje sobie teraz z tego, mówiąc: »Wszystkie inne kwestye, jako to: o północno-wschodnią granicę, kwestya syryjska, traktat handlowy z Francją, Hiszpanią i Portugalią, spory z Persją i o Portendik, oraz kwestya względem przegładania okrętów, zawiesił wielki polityk Palmerston lub je nawet jeszcze bardziej zawikłał, ale jedną kwestyą zalatwił: kwestyą o ostrzygi. Rzeczywiście Choraży Pistol dobrze zcharakteryzował politykę Palmerstona, w słowach: »Świat jest moją ostrzygą, którą szablą otworzę.«

Uczta urzędowa dana przez Lorda Majora Londynu, była jedną z najświetniejszych; użyte na niej srebra szacują na 100,000 funt. szter. (4,200,000 złp.). Między wielu znakomitemi osobami uważano: Państwo Peel, Xcia Buckingham, Hrabinę Essex, Lordów Brougham i Ashburton i Prezesa Izby Niższej. Wznoszono liczne toasty, między innymi pierwsze na cześć Królowej Wiktoryi, Królowej wdowy, Xięcia Albrechta i innych członków rodziny królewskiej, dalej za zdrowie P. Peel, Lorda Kancelara, Lorda Brougham, jako też spełniony przez Lorda Majora za zdrowie P. Everett, Ministra Stanów Zjednoczonych, przy wynurzeniu szczerego życzenia, aby pokój i przyjacielskie stosunki coraz bardziej się utrwały między temi dwoma krajami.

Rzeka Kanton niepokojona jest przez piratów strasznego rodzaju. Ich śmiałość coraz większą wzniesła obawę. Bezpieczeństwo handlu wymaga spiesznego przedsięwzięcia zaradczych środków. Niedawno gabarra angielska l'Entreprise została zrabowana, a oficerowie i majtkowie nielitościwie wymordowani. Tylko Pan Wilson passażer i jedna Chinka uszli przypadkiem okrutnej śmierci.

Z Meksyku donoszą, że władza Santa Anny jest na schyłku. Kongres przez niego rozwiązany zgromadził się niebawem na nowo, rozpoczął swe czynności i postanowił zaniechać wojny przeciw Texas i Jucatan.

Nowa kometa widziana była na Antyllach, jak i w całej północnej Ameryce, i to w daleko jaśniejszym świetle niż w Europie. Większa część amerykańskich astronomów nie uważa tego meteoru za komety, ale za światło Zodya-

kalne — domysł, który P. Herszel ogłosił w dz. Times za zupełnie bezzasadny.

Portugalia.

Z Lizbony, dnia 5. Kwietnia.

Obchodzono tu wczoraj uroczyste urodziny Królowej. Młoda Królowa urodziła się, jak wiadomo, dn. 4. Kwietnia 1819., i skończyła więc dwudziesty czwarty rok życia. Już 2go Maja 1826. ogłoszoną była Królową Portugalii i Algarwii, ale w skutek wojny domowej, która kraj na dwa stronnictwa rozdzieliła i przez długie trwała lata, później dopiero na tronie swoim osiadła, a zwołna uznały ją wszystkie dwory europejskie. Dnia 28. Marca 1835. zostawszy wdową po niespodzianej i nagłej śmierci pierwszego swego małżonka, Xięcia Augusta Leuchtenberg, poszła powtórnie za mąż dnia 1. Stycznia 1836. za Xięcia Ferdynanda Augusta Franciszka Antoniego Sasko-Koburskiego, teraz Króla Portugalskiego, z którego to małżeństwa kilka już jest dzieci, tak, iż następstwo tronu na przyszłość zabezpieczono się zdaje, i spodziewać się należy, że nie tak prędko burze podobnego rodzaju kraj ten nawiedzą, jakie wytrzymał około roku trzydziestego.

Belgia.

Z Bruxeli, dnia 6. Kwietnia.

Minister wojny z powodu zmniejszenia przez Izbę Reprezentantów zażądanego przezeń wydatku na piechotę 10 mil. fr., podał się do dymisji; Król w skutku tego powierzył tymczasowemu zarząd tego wydziału Ministrowi robót publicznych, Panu Desmaisières.

Z dnia 17. Kwietnia.

Cotylnok nadeszła tu, jak nas zapewniają, pewna wiadomość, że wczoraj wieczorem nowe utworzone ministerium, które dziś rano przysięgę w ręce Króla złożyło. Jutro zapewne Monitor ogłosi mianowanie ich publicznie. — Nie mamy żadnej przyczyny niewierzenia tej wiadomości. Wszyscy dawni członkowie wystąpili z gabinetu, oprócz pana Nothomba, który nowy utworzył.

Pan Mercier, Minister finansów w ministerium Lebeau-Rogiera, otrzymał to samo stanowisko. Pan Deschamps, gubernator prowincji Luxemburskiej, zajął miejsce pana Desmaisièresa, Generał Goblet otrzymał ministerium

spraw zagranicznych, sprawowanych dotąd przez Hrabiego de Briey. Posunięty na stopień generała były pułkownik Dupont, objął ministerstwo wojny a dotychczasowy generalny adwokat przy sędzie apelacyjnym, pan d'Anethan ministerium sprawiedliwości. Zbývá w tym składzie wprawdzie na parlamentarnych naczelnikach jakimi są Lebeau, Rogier, Leclercq, de Theux i inni, ale pomimo tego, już i tak wiele mówi na korzyść tego gabinetu. Ministrowie sprawiedliwości i wojny nie byli dotąd deputowanymi, i nie sprawowali żadnego urzędu w administracji. Administracja sądowa żałować będzie, że generalny prokurator Leclercq nie otrzymał znowu dawniej sprawowanego urzędu. Partya czysto katolicka reprezentowana jest przez pana Deschamps, jednego z jej najlepszych mówców, trudniącego się przytém wiele pytaniami handlowymi. — Żywiół umiarkowany liberalny zastępuje pan Mercier, ale przy tém generał Goblet i nowy minister sprawiedliwości wyznają też zasady liberalne. Nowy minister wojny jest nam nieznanym, rozumiemy jednak, że będzie za postępem. Nowe to ministerium z wielką oględnością i zręcznością jest utworzone, i nie będzie bez wpływu na nastąpić mające wybory, które będą nosiły na sobie cechę umiarkowania. W kilka dni będziemy zapewne w stanie oznaczyć stanowisko, jakie obiedwie partye na przeciw nowemu zajmą gabinetowi.

Niemcy.

Z Monachium, dnia 4. Kwietnia.

Otrzymałszy z dobrego źródła następujące wiadomości o Maryi Furtner (udzieliłszy już w Gaz. Poznańsk. niektóre o niej szczegóły.) Już 13 dni jak w domu zdrowia pod ścisłym zostaje dozorem, któremu się dobrowolnie poddała, okna są opieczątowane, ani na chwilę nie jest bez dozoru, i bez towarzyszenia jednego z lekarzy nie może nigdzie postąpić. Przez cały ten czas najmniejszej rzeczy nie jadła, tylko piła świeżą studzienną wodę, nie miała też wypróżnień tylko urynowe. Doktor Buchner rozbięra jej urynę i oddech. Zresztą dziewczyna ta jest wesoła, żywa i nieuprzedzona, nie upatruje też w swym stanie żadnej cudowności, żadnego pozoru świętości; nie jest z ubogich rodziców, i równie jak matka nie przyjmuje żadnej jałmużny.

A u s t r y a.

Z Wiednia, dn. 17. Kwietnia.

Nigdy jeszcze Sejm Węgierski takiego nie wzbudzał oczekiwania jak tą razą. Pytania wniesione na obradach komitatowych i wyroki Stanów zwracają uwagę dworu i narodu. Niezaprzeczoną albowiem, że Węgry są w stanie jakiegoś wzburzenia i że tam wszystko wre, chociaż Królowi ztąd żadne nie zagraża niebezpieczeństwo. Miasta królewskie starają się usamowolnić, jak to już stan wieśniaczy uczynił. Wysokiej szlachcie i duchowieństwu zewsząd odgrają, że przywileje i wielkie prawa swoje stracić muszą. W wielu komitatach już poczyniono uchwały w celu zagrabienia dóbr bogatego duchowieństwa i sekularyzowania klasztorów. Ledwo oczom swoim dowierzać można, czytając owe różne projekta w dziennikach Węgierskich. Z drugiej strony kilka komitatów reprezentacye do N. Pana uchwalilo, »aby pod względem Xięstw naddunajskich przeciw Rossyi energiczniejsze stanowisko zająć raczył.« Co się we względzie tego pytania w Węgrzech objawia, dorozumiewać się każe, że czy rychłej czy później wojna z kolosem północnym jest nieuchronną. Węgry czują, gdzie je mora dusi. Okropna nienawiść przeciw Rossyi, podsycana jeszcze przez ucisk kościoła katolickiego w Polsce, cały naród Węgierski owładnęła, nie dziw więc temu, że niektóre komitaty wniosły: »100,000 wojska ofiarować Królowi Jgmości dla położenia tamy dalszym wdzieraniom się potęgi Rossyjskiej.« Jak nieprzyjemne więc wrażenie wiadomość ta, że Austria w pytaniu Serbskiem z Rossyą się połączyła, w Węgrzech sprawiła, łatwo wystawić sobie można.

S e r b i a.

Z nad granicy serbskiej, d. 10. Kwietnia.

(G. P.) — Stósownie do wiadomości z Belgradu Kiamil Basza i rząd Serbski w największej zostawali obawie. Niepewne pogłoski o bliskim wybuchu daleko rozgałęzionego spisku, spisku, którego ogniskiem ma być Schabacz i który na korzyść starego Miłosza Obrenowicza uknuto, spowodowały nowe środki ostrożności i obostrzony dozór, mianowicie nad przybywającymi do miasta cudzoziemcami. Wszakże i w głębi kraju śledztwa przedsiębrano, w skutku których niejakiego Weliszka dawniejszego żołnierza z gwardyi Miłosza i Witana strzelca te-

goż Xięcia aresztowano. Przytrzymano i ujęto ich na byłej rezydencyi latowej Miłosza w Topczydere. Równocześnie donoszą z Nissy, że dwóch emissaryuszów w Bulgarii aresztowano, którzy z chrześcianami Sławiańskimi i popami tychże związki byli pozawierali. Przekonano się (według pogłoski), że ci dwaj emissaryusze byli oficerami zagranicznymi.

S z w a j e c a r y a.

Z Lucerny, dnia 23. Marca.

W Wallis umarł 70letni Dorsaz, który Cesarzowi Napoleonowi życie był ratował, gdy pod nim padł muł w przechodzie przez górę św. Bernarda. Bez pomocy Dorsaza w chwili niebezpieczeństwa, byłby Bonaparte niezawodnie wpadł w przepaścisty wąwóz. Napoleon chciał Dorsaza wynagrodzić, ale ten wolał poprzestać na swoim dotychczasowem wiejskiem życiu.

Indye Wschodnie.

Z Bombaju, dnia 1. Marca.

W Kalkucie sprzedano ostatniemi czasy wiele opium; 10 skrzyń przeznaczonych jest dla rządu francuzkiego.

Rozmaite wiadomości.

(Z Tyg. Petersb.)

K r y t y k a. — Uwagi nad dziełem: »Rzut oka na źródła Archeologii krajowej, czyli opisanie zabytków niektórych starożytności odkrytych w zachodnich guberniach Cesarstwa Rossyjskiego. Przez Eust. Hr. T. z 8 tablicami litografowanemi. (Dokończenie.)

Ważne są także do poszukiwania napisy na kamieniach. Tu również należy ściśłość badania mieć na względzie. Wszelkie wykucia ręką ludzką zdziałane choćby i za takie tylko wziąć się dające, muszą być ściśle zrysowane i rozmiar ich wyrażonym, zupełne facsimile, choć w zmniejszonej objętości geometrycznie. Autor niesłusznie Strykowskiemu zarzuca, że Ginwilowicza dodał ze swojego domysłu na napisie kamienia Dźwińskiego, pokazanego na Tablicy VIII, fig. 13. Tam bowiem szanowny dziejopis nie o tym kamieniu mówi, o czém przekonać się można w Rubonie, Tom IIgi, owszem tam są przy wyłożeniu napisów podobnych wzmianki wyraźnie o Ginwilowiczach, a rodzina Xiążąt Połocko-Litewskich, codzień wyra-

źnięj z chmury zapomnień się wydobywa. Stąd niejednen skeptyk historyczny, uderzyć się może w piersi, porywczoz rzeczy Litewskie odrzucający.

Nasz autor ze skromnością torującego pierwszą drogę, wyklada rzecz swoją i wyłożył ją zaszczytnym sposobem. Radziłbym tylko opisać wymiar w calach i podziałach calu każdego przedmiotu, albo podziałki dołączać obok. Rysunki niechby były w samych obrysach wydane, t. j. bez cieniowania, albo wcale mało i nie tak ostro, jak na tablicach przy dziele, cieniowacby należało. Idzie bowiem nie o samą piękność wejrzenia, ale o wyraźność do rozpoznania. Bywają niekiedy nacięcia, wręby lub wypukłe rysy na przedmiotach brązowych, te trzeba ściśle zrysować i kiedy w perspektywie wyrazistość ich uszczerbek ponosi, osobno dodać na boku i facsimile. Mogą to być godła, herby, głoski jakiego pisma. Cień zaś rzucony na tablicę od przedmiotu, wcale niepotrzebny, bo cmi rysunek.

Nie mogę w końcu nadto wyrazić wdzięczności autorowi za jego przykładowe ubieganie się w zbieraniu tych zabytków, a to w nadziei, że się utworzy z czasem w ręku jego muzeum litewskich starożytności. Lecz nienależałoby ukrywać ucienia swego pod głoskami niekażdemu zrozumiałemi, przez co nie łatwo trafi z adresem miłośnik nam podobny, któryby chciał przez przyłączenie posiadanego przez się zabytku, część swoją dla narodowej chwały przyłożyć. *) Ja sam doświadczyłem tego, bo gdy się wieść rozeszła o moich pracach nad dziejami Litwy, wówczas znalazło się wielu czcigodnych ziomków, którzy u siebie byliem rzeczami mnie obdarzyli. Próżno nawet skarżą się niektórzy na obojętność u nas zadziedziczała do badań tego rodzaju. Braknie tylko środkowego punktu, gdzieby z zaufaniem i niepłonną nadzieją, można było składać postrzeżenia i pomysły. Czego świadkiem niech będzie mój zbiorek starożytnych pamiątek, sztuk kilkaset wynoszący, jako dar ziomków po większej części, i dowód łaskawego ich we mnie pufania, że to co dali nie będzie bez użytku. Teodor Narbutt.

*) Adres autora dzieła w mowie będącego, jest Eustachy Hrabia Tyszkiewicz.

OBWIESZCZENIE PUBLICZNE.

Na mocy obligacyi Mikołaja i Maryanny Czwoydzinskiich małżonków pod dniem 9. Sierpnia 1815. r. przed Notaryuszem wystawionęj, są dla Felixa Nikulskiego 299 Tal. 21 sgr. 5 $\frac{1}{2}$ f. z procentem po 5 od sta w księdze hipotecznęj gruntu pod Nr. 38. w Dolsku położonego, zaintabulowane. Wierzycielowi udzielony został pod dniem 21. Września 1823. na zaintabulowanie summy tęj atest hypoteczny.

Instrument ten hipoteczny, składający się z obligacyi przed Notaryuszem pod dn. 9. Sierpnia 1815. r. wystawionęj i atestu hypotecznego z dnia 21. Września 1823. zaginął, zaczęm wszyscy, którzy do summy rzeczonęj i do instrumentu na takową wystawionego, jako właściciele, cessionaryusze, prawo zastawu lub inne pretensye roszczą, niniejszém zapozrywają się, aby się w ciągu 3 miesięcy, a najpóźniej w terminie w tym celu

na dzień 15. Lipca r. b.

zrana o godzinie 9tęj w lokalu tutejszego Sądu przed Radczą Sądu Ziemsko-miejskiego Ur. Stylre wyznaczonym, zgłosili, ile ci, którzy się niezgłoszą, z pretensyami swemi do rzeczonęgo długu wyłączeni zostaną i instrument wzwyż wymieniony amortyzowany będzie.

Szrem, dnia 28. Marca 1843.

Król. Pruski Sąd Ziemsko-miejski.

SPRZEDAŻ KONIECZNA.

Sąd Ziemsko-miejski w Skwierzynie. Nieruchomości w Przytocznie położone małżonkom Heinrich należące:

a) karczma z pomieszkaniem do nięj należącém i ogrodem, Nr. 31., oszacowana na 5218 Tal. 25 sgr.

oprócz rocznie na 200 Tal. opłakowanych dochodów przywileju karczmy,

b) wolna osada rolnicza pod Nrem 6. położona, z nieruchomościami z soltyssem Lossow przemienionemi, oszacowana na 5300 Tal. 25 sgr.

ogółem 10519 Tal. 20 sgr.

wedle taxy, mogącęj być przejrzanęj wraz z wykazem hipotecznym i warunkami w Registraturze, mają być

dnia 13. Października 1843.

przed południem o godzinie 11tęj w miejscu zwykłym posiedzeń sądowych sprzedane.

Skwierzyna, dnia 30. Stycznia 1843.

Ulubione Sylva - cygary otrzymał znowu Gustaw Bielefeld.

Podpisany ma zaszczyt polecić się łaskawym względom Szanownęj Publiczności jako krawiec męzki dla cywilnych i wojskowych, niedawno przybyły z zagranicy i tu osiadły; spodziewać

się ośmiela, że dobroć roboty i gust podług najnowszych żurnali Paryskich, oraz umiarkowana cena potrafi zjednać ogólne zaufanie.

S. Bonowski,
przy ulicy Rycerskiej Nr. 10.

Ponieważ mi testament mój zaginął, zatem unieważniam go niniejszem dla zapobieżenia nadużyciu z takowego

Maryanna Lewandowska.

Na doniesienie Maryanny Lewandowskiej oberzyciniej „Hôtel de Hambourg“ w Gazecie polskiej Wielk. Xięstwa Poznańskiego, Nr. 87. z dn. 12. Kwietnia r. b. str. 696. i Intelligenz-Blatt Nr. 88. z dnia 13. Kwietnia r. b. str. 664. odpowiadam: iż jest nie prawdą, aby jej testament zaginął, gdyż ten w przytomności mojej spaliła dn. 11. Grudnia 1841. Przytém uważam za potrzebę, zawiadomić Szanowną Publiczność, że u niej znajdują się pieniądze w różnym gatunku z kuponami od listów zastawn. W. Xięst.

Pozn. blisko 200 Tal. od trzech kwartałów, o tychże do publicznych pism nie podała, iż u niej są, aby się właściciel zgłosił.

Wiktorya Dymińska.

Niżej podpisany handel, zawiadomia publiczność, iż znaczny zapas **obie li tylko francuskich**, nie w komisie, nie w móstrach, ani też na czas wypłaty, lecz za gotowy pieniądz nabył, przez co korzystając z rabatu takowe taniiej sprzedaje. Nadselka ostatnia w najnowszych deseniach nadeszła dnia 3. Kwietnia r. b.

Zjednawszy sobie zaufanie przez ściśle wykonanie poleceń zapewnić może, że i nadal na nie sobie zasłużyć potrafi.

Kaźmierz A. Szymański
w Bazarze.

Doniesienie o tabace.

Kalmusów Knaster Lafamski.

Wzmagające się coraz bardziej od lat kilku palenie cygar, niepowlekających języka, wykazało, mianowicie dla znalozonych niemi miłośników fajki, potrzebę knastru, posiadającego tę nader ważną własność.

Z tej przyczyny przez nasze, powszechnie przedniemi uznawane cygary Lafamskie, których lekka, delikatna jakość dostatecznie jest znana tym, którzy cygary te — to jest w kistach piętnami opatrzonych — palą, widzieliśmy się powodowanymi, do fabrykowania takie tabaki, która pod tą samą nazwą wszystkie owe własności dzierzy, i tym sposobem odznacza się szczególniej łagodnością, przyjemnością i miłą wonią.

Używamy do nich tylko zagranicznych liści i wprawdzie takie, których dotąd mało co lub wcale niebrano do tytoniu, a których wyrob szczególniej nam się udał i postawił nas w stanie rozwiązania owego trudnego zadania.

W **Poznaniu główny debit** u Panów **braci Friedländerów**, w rynku pod ratuszem, i sprzedajemy je nie tylko:

w czarnym druku po fabrycznej cenie **12 sgr. za funt,**
w modrym druku **10 sgr. za funt.**

ale też jesteśmy w stanie, dawać rabat odprzedawcom.

Berlin, w Marcu 1843.

Ferd. Calmus i Spółka

fabrykanci tabak.

W związku z uwiadomieniem Panów Calmus i Spółki w Berlinie donosimy uniżenie, iż pomienionych tabak ciągle znaczny skład utrzymujemy, i możemy znmienite gatunki polecić szczególniej tak podług zdania znawców, jakoteż wedle naszego przekonania.

Poznań, w Kwietniu 1843.

Bracia Friedländer

w rynku pod ratuszem Nr. 4.